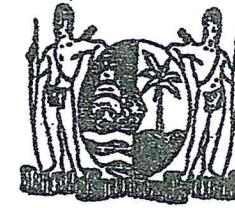

2008

No. 19

**STAATSBLAD
VAN DE
REPUBLIEK SURINAME**

WET van 20 februari 2008, houdende nadere wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (G.B. 1935 no. 80, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2002 no. 100)

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat – aangezien ter uitvoering van artikel 12 van het Verdrag inzake de rechten van het kind, het kind in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure gehoord dient te worden – het wenselijk is het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (G.B. 1935 no. 80, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2002 no. 100) nader te wijzigen;

Heeft, de Staatsraad gehoord, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, bekrachtigd de onderstaande wet:

ARTIKEL I

In het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (G.B. 1935 no. 80, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2002 no. 100) wordt na artikel 119 een nieuw artikel 119a toegevoegd, luidende als volgt:

Artikel 119a

1. In alle aangelegenheden die het kind betreffen, in het bijzonder zaken betreffende de ouderlijke macht, voogdij en de daarbij behorende kinderbeschermende maatregelen, omgang en handlichting beslist de rechter niet, dan na de minderjarige die in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, in de gelegenheid te hebben gesteld hem, zijn of haar mening kenbaar te maken, althans na deze daartoe behoorlijk te hebben doen oproepen. In elk geval dient het kind dat de leeftijd van 12 jaar heeft bereikt of ouder is te worden gehoord.
2. Aan de mening van het kind dient passend belang te worden gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd of rijpheid.
3. Het horen van de minderjarige is niet vereist, indien:
  - a. dit in verband met de lichamelijke of geestelijke toestand van de minderjarige niet mogelijk is;
  - b. de zaak strekt tot benoeming van een bijzondere curator ingevolge de artikelen 313, 336, 362 en 460 van het Burgerlijk Wetboek;
  - c. de zaak strekt tot ontslag van de voogdij of toeziende voogdij in de gevallen bedoeld in artikel 431 van het Burgerlijk Wetboek;
  - d. alleen het bewind van ouders en voogden betreft en niet strekt tot toepassing van de artikelen 359, 360, 361, 362, 363, 365, 367 en 370 van het Burgerlijk Wetboek.

4. Niettemin is de rechter ook in zaken, bedoeld in lid 3 onder a tot en met d van dit artikel, bevoegd de minderjarige in de gelegenheid te stellen hem, zijn of haar mening kenbaar te maken. Betreft de zaak alleen het bewind van ouders en voogden over het vermogen van een minderjarige van zestien jaren en ouder en geldt de verplichting van lid 1 niet, dan doet de griffier, indien de rechter geen toepassing geeft aan het bepaalde in de vorige volzin, in ieder geval mededeling aan de minderjarige dat zodanige zaak aanhangig is.
5. De rechter bepaalt de wijze waarop en de plaats waar de minderjarige hem zijn of haar mening kenbaar kan maken.
6. Indien de minderjarige van de in de leden 1, 4 en 5 van dit artikel bedoelde gelegenheid geen gebruik heeft gemaakt, kan de rechter een andere dag bepalen, waarop dezelve voor hem gebracht zal worden. Verschijnt de minderjarige alsdan wederom niet, dan kan de zaak zonder hem of haar worden behandeld.

ARTIKEL II

1. Deze wet wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
2. Zij treedt inwerking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging.

3. De Minister van Justitie en Politie is belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo, de 20ste februari 2008

R. R. VENETIAAN.

Uitgegeven te Paramaribo, de 4^e maart 2008
De Minister van Binnenlandse Zaken,

M.S.H. HASSANKHAN.

WET van 20 FEBRUARI 2008, houdende nadere wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (G.B. 1935 no. 80, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2002 no. 100).

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ALGEMEEN

Het aangeboden ontwerp houdt in een nadere regeling inzake het doen horen van minderjarigen ten aanzien van hen betreffende rechterlijke beslissingen in burgerrechtelijke zaken. Met dit ontwerp wordt de nationale wetgeving in overeenstemming gebracht met het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989, waarvan artikel 12 bepaalt dat de Staten die partij zijn, verzekeren dat het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht heeft die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid. Hiertoe dient het kind met name in de gelegenheid te worden gesteld te worden gehoord in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure die het kind betreft, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daartoe geschikte instelling, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht.

Hiermede wordt de bescherming van minderjarigen verbeterd in vrijwel alle voormelde aangelegenheden die het persoonlijk belang van de minderjarige raken.

Onder het thans geldende recht bestaat er slechts een “hoorplicht” bij adoptieprocedures; artikel 677c van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering bepaalt dat indien het kind 12 jaar of ouder is, de rechter niet beslist dan nadat hij het kind heeft gehoord.

Voorts is er sprake van “een zo mogelijk horen” in de artikelen 282, 299 en 259 van het Burgerlijk Wetboek. Het betreft hier gezagsvoorzieningen in het kader van echtscheiding, scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed.

Het “zo mogelijk horen” wordt in de praktijk op verschillende wijzen geïnterpreteerd;

oproepen van de minderjarigen daartoe geschiedt altijd, of in speciale gevallen, of in het geheel niet.

B. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 119a lid 3 onder b.

De artikelen 313, 336, 362 en 460 van het Burgerlijk Wetboek regelen de benoeming van een bijzondere curator, die het minderjarig kind vertegenwoordigt voor het geval:

- door de vader een rechtsvordering tot ontkenning van het vaderschap wordt ingesteld tegen de moeder en het minderjarig kind (artikel 313 BW);
- tegen of door het minderjarig kind een rechtsvordering tot vernietiging van een erkenning wordt ingesteld (artikel 336 BW);
- de belangen van de ouder in geval van bewindvoering strijdig zijn met die van het kind (artikel 362 BW);

- niet alleen de belangen van de voogd, maar ook die van de toeziend voogd in strijd zijn met de belangen van de minderjarige (artikel 460 BW).

In de eerste twee gevallen is het de taak van de bijzondere curator het persoonlijk belang van het kind te beoordelen. Zo is het denkbaar dat het kind belang heeft bij een ontkenning of vernietiging door de vader, opdat het vervolgens door een andere man, die inmiddels met de moeder is gehuwd, kan worden erkend en gewettigd. In het geval van artikel 313 BW zou de curator dan kunnen besluiten geen verweer te voeren.

Voor wat betreft de benoeming van deze curator, waar het hier gaat om incidentele vertegenwoordiging, komt het voor dat het horen van de minderjarige een onnodige bijkomstigheid is; niet op de procedure tot benoeming maar op de procedure tot ontkenning c.q. vernietiging van een erkenning ligt het accent.

De artikelen 362 en 460 BW beogen te voorkomen dat de wettelijke vertegenwoordiger, wiens belangen weliswaar strijdig zijn met die van het kind, dit toch maar zelf vertegenwoordigt. Evenals in de hiervoor genoemde gevallen benoemt de rechter dan, op verzoek van een belanghebbende of ambtshalve, een curator. Ook in deze omstandigheid kan het horen achterwege blijven.

Artikel 119a lid 3 onder c.

Ingevolge artikel 431 van het Burgerlijk Wetboek kan de door de rechter benoemde voogd of toeziende voogd zich om verschillende redenen verschonen, onder andere om zware en behoorlijk bewezen ziekelijkheid of ongemak, het bereiken van de leeftijd van vijftig jaar, het belast zijn van meerdere voogdijen.

In bovengenoemde gevallen kan iemand zich van de (toeziende) voogdij verschonen.

In de hier bedoelde gevallen heeft het horen van een minderjarige geen zin.

Beroept de (toeziende) voogd zich op een van de in deze artikelen genoemde concrete omstandigheden, dan zal de rechter hem zonder meer ontslaan. Het geldt dan als een vaststaand feit, hetwelk de (toeziende) voogd ongeschikt, althans minder geschikt maakt of waardoor hij in de onmogelijkheid verkeert, de (toeziende) voogdij uit te oefenen.

Artikel 434 van het Burgerlijk Wetboek handelt over de onbevoegdheid tot de voogdij of toeziende voogdij. Minderjarigen, onder curatele gestelden en degenen wier geestesvermogens zodanig zijn gestoord dat zij in de onmogelijkheid verkeren de voogdij uit te oefenen, zijn onbevoegd. Het zal duidelijk zijn dat de hoorregel hier evenmin van toepassing is.

Artikel 119a lid 3 onder d.

Bij het opstellen van dit wetsontwerp is uitgegaan van het standpunt dat de minderjarige ten aanzien van kwesties welke zijn gezagssituatie betreffen en zijn daarmee samenhangende persoonlijke levenssfeer, tot op zekere hoogte – in de eerste plaats afhankelijk van zijn leeftijd – in staat is zich een eigen mening te vormen. Het ligt dan ook alleszins in de bedoeling hem of haar in de gelegenheid te stellen zich in procedures betreffende de hier bedoelde aangelegenheden ter zake uit te spreken.

Anders ligt het voor wat betreft zaken van vermogensrechtelijke aard.

Dragen deze een specifiek financieel-technisch karakter, zoals herbelegging van obligaties, dan zal de minderjarige over het algemeen – naar valt aan te nemen – onvoldoende oordeelkundig zijn, aan de daartoe vereiste kennis en kundigheid zal het hem ontbreken en hij zal zich bovendien weinig gemotiveerd weten tot het geven van een visie ter zake. Gaat het om transacties van betrekkelijk eenvoudige aard, zoals het opnemen van een deel van een spaartegoed voor het verrichten van kleine aankopen ten behoeve van de minderjarige, dan zal hij mogelijk wel in staat zijn zich een mening te vormen, doch is het gezien de aard en omvang van de transactie op grond van praktische overwegingen, niet doelmatig voor te schrijven dat het kind in elk van de voorkomende gevallen voor verhoor wordt opgeroepen. Daarbij dient in het oog te worden gehouden dat de kantonrechter te allen tijde bevoegd is de minderjarige toch op te roepen, ingevolge lid 4 van artikel 119a.

De minderjarige heeft, indien het gaat om een vermogensrechtelijke kwestie als bedoeld in de artikelen 359, 360, 361, 362, 363, 365, 367 en 370 van het Burgerlijk Wetboek, het recht te worden gehoord en dient hij dus te worden opgeroepen. In de overige zaken het vermogensbeheer betreffende heeft de minderjarige zulk een recht niet – met andere woorden wordt hij derhalve niet voor verhoor opgeroepen, maar zal hij in elk geval wel ervan op de hoogte worden gesteld dat de zaak bij de rechter aanhangig is. Echter, in alle gevallen waarin de rechter niet verplicht is de minderjarige voor verhoor op te roepen, is hij daartoe wel bevoegd.

Artikel 119a lid 4.

In lid 4 wordt bepaald dat de rechter wel bevoegd is tot horen, indien het betreft een onder a tot en met d van lid 3 uitgezonderde zaak. Eveneens is hij daartoe bevoegd, indien de minderjarige jonger dan twaalf jaar is; in aanmerking nemende de ontwikkeling - en denkniveau van die minderjarige - is er wellicht aanleiding hem of haar te horen. De rechter kan desgewenst gebruik maken van deskundig advies.

Artikel 119a lid 5.

Lid 5 geeft in beginsel de rechter de vrijheid te bepalen op welke wijze hij het horen van de minderjarige wil laten plaatsvinden.

In het belang van het kind is het belangrijk/noodzakelijk dat de omstandigheden waarin het horen van het kind plaatsvindt, kindvriendelijk zijn, zodat het kind op geen enkele wijze zich bedreigd of geïntimideerd kan voelen.

Zo is aan te bevelen dat het horen wordt gehouden in een andere lokaliteit dan de zittingszaal, bijvoorbeeld in de werkkamer van de rechter, waar deze geen ambtskleding hoeft te dragen en hij per geval zal bepalen dat in het belang van het kind het horen zal geschieden al dan niet in tegenwoordigheid van zijn ouders, voogd, een vertegenwoordiger van het Bureau voor Familierechtelijke Zaken (Bufaz) of andere personen/instanties.

Deze zullen binnen door de rechter te bepalen termijn hun deskundigenrapport bij de griffier indienen.

De hoorregel moet aldus worden begrepen dat de rechter weliswaar verplicht is de minderjarige in de gelegenheid te stellen hem zijn of haar mening kenbaar te maken – behoudens de hierboven genoemde uitzonderingen -, maar dat de minderjarige niet hoeft te verschijnen, indien hij hiertoe niet bereid is. Ingeval de rechter het voor een goede beoordeling van de zaak noodzakelijk acht, kan hij een andere dag bepalen waarop de minderjarige die weigert, voor hem zal worden gebracht. Als de minderjarige dan weer niet verschijnt, wordt de zaak zonder hem of haar behandeld.

Ter verduidelijking: het horen van een minderjarige dient in persoon te geschieden en niet via derden.

Paramaribo, 20 februari 2008,

R. R. VENETIAAN.